

Verser i Sanden skrefne medh een Kiäpp.

Visdiktare i stormaktstidens

Sverige

av

Lars Lindh

*

Innehållsförteckning

DEL I

- 1 **PROFAN VISA OCH VISLYRIK UNDER STORMAKTSTIDEN**
- 2 **”VERSER I SANDEN SKREFNE MEDH EEN KIÄPP”**
- 3 **SYFTE OCH METOD**
- 4 **KÄLLMATERIAL OCH AVGRÄNSNINGAR**
- 5 **FORSKNINGSBAKGRUNDEN**
- 6 **STORMAKTSTIDENS STILEPOKER**
- 7 **VÄRLDSLIG DIKTNING - VISLYRIK - VISA**
- 8 **GENRER**
- 9 **RETORIK OCH POETIK**
- 10 **IMITATIO OCH INTERTEXTUALITET**
- 11 **STORMAKTSTIDENS HISTORISKA KONTEXT. ADELN OCH ÄMBETENA**
– FRÅN GODSÄGARSTAT TILL ÄMBETSMANNASTAT
- 12 **SVENSKA SPRÅKET – GÖTICISM – SPRÅKPATRIOTISM**
- 13 **SOCIAL KONTEXT: KLIENT OCH PATRON**
- 14 **MUSIK OCH LYRIK**

DEL II

- 15 **SENT 1500-TAL OCH 1600-TALET'S FÖRSTA DEL:**
DEN MEDELTIDA BALLADENS EFTERSPEL
 - 15.1 Johannes Messenius, 1579–1636
 - 15.2 Christoffer Ekeblad, 1592–1664
 - 15.3 Georg Stiernhielm, 1598–1672
 - 15.4 Lars Wivallius, 1605–1669
 - 15.4.1 Inledning - biografiska notiser
 - 15.4.2 Lars Wivallius visor och dikter - en översikt
 - 15.4.3 Genus Judiciale

- 15.4.4 Genus Demonstrativum
- 15.4.5 Kärleksvisor och övriga visor
- 15.4.6 Naturdiktare eller retorisk yrkesman
- 15.5 Övriga diktare under perioden
- 15.5.1 Aron Danielsson ?
- 15.5.2 Sveno Johannes Lindh ?
- 15.5.3 Torsten Gilleskiöld, ?
- 15.5.4 Jonas Håkanson, (?–1666)
- 15.5.5 Christina Regina von Birchenbaum, ?
- 15.5.6 Olaus M.M. Tiller, ?
- 15.5.7 Martinus Aschaneus, 1575?–1641
- 15.5.8 Tönnes Langman, 1601–1656
- 15.5.9 Anders Sparman-Palmcron, 1609–1658

16 CIRKA 1650-1680: PETRARKISM OCH HERDEFIKTION

- 16.1 Skogekär Bergbo, (Gustaf Rosenhane, 1619–1684 ?)
- 16.1.1 Inledning - biografiska notiser
- 16.1.2 Fyratijo små wjsor
- 16.1.3 Wenerid
- 16.2 Andreas Arvidi, 1620–1673
- 16.3 Erik Lindschöld, 1634–1690
- 16.3.1 Inledning - biografiska notiser
- 16.3.2 Tillfällesdiktning
- 16.3.3 Visor
- 16.4 Lars Johansson, Lucidor, 1638–1674
- 16.4.1 Inledning - biografiska notiser
- 16.4.2 Tillfällesdiktning
- 16.4.3 Visor
- 16.5 Urban Hiärne, 1641–1724
- 16.5.1 Inledning - biografiska notiser
- 16.5.2 Ungdomsflam
- 16.5.3 Comædie saker
- 16.5.4 Stratonice
- 16.5.5 Rosimunda
- 16.5.6 Sena dikter
- 16.6 Samuel Columbus, 1642–1679
- 16.6.1 Inledning - biografiska notiser
- 16.6.2 Samuel Columbus visor och dikter - en översikt
- 16.6.3 Tillfällesdiktning. Decorum/aptum: de sociala sammanhangen
- 16.6.4 Spel om Herculis Wägewal
- 16.6.5 Odæ Sveticæ
- 16.6.6 Rådrijk oder Anweiser zur Tugend
- 16.6.7 Lustwin och tillfällesdiktning
- 16.7 Sophia Elisabet Brenner, 1659–1730
- 16.8 Övriga diktare under perioden
- 16.8.1 Edmund Figrelus-Gyllenstierna, 1622–1675
- 16.8.2 Nils Ihre, 1624–1688? (1670–1740)
- 16.8.3 Barthold Ruuth, 1626–1707
- 16.8.4 Gabriel Tuderus, 1638–1705
- 16.8.5 Werner von Rosenfeldt, 1639–1710
- 16.8.6 Samuel Åkerhielm d.ä., 1639–1702, (1684–1768?)
- 16.8.7 Eric Wennæsius, 1641–1684

17 1600-TALETS SENARE DEL: YTTERLIGHETERNAS PERIOD

- 17.1 Haquin Spegel, 1645–1714
- 17.2 Petrus Lagerlöf, 1648–1699
- 17.3 Carl Gripenhielm, 1654(?)–1694
- 17.4 Olof Wexionius, 1656–1690
- 17.4.1 Sinne-Afwel
- 17.4.2 Världslig diktning
- 17.5 Daniel Wallerius, 1658–1689
- 17.6 Israel Holmström, 1661–1708

- 17.6.1 ”i pennan är iagh rijker, och i pungen Almos hion”
- 17.6.2 Panegyrik, tillfällesdikter, epigram, suppliker och politiska dikter
- 17.6.3 Israel Holmströms visor och ”lätta” diktning
- 17.6.4 ”iag skref i sanden med en kiäpp”
- 17.7 Germund Cederhjelm, 1661–1741
- 17.8 Torsten Rudeen, 1661–1729
- 17.8.1 Inledning - biografiska notiser
- 17.8.2 Tillfällesdiktning
- 17.8.3 Visdiktning
- 17.9 Christoffer Leijoncrona, 1662–1710
- 17.10 Anders Julin, 1666–1738
- 17.10.1 Inledning - biografiska notiser
- 17.10.2 Översikt över Anders Julins diktning
- 17.11 Övriga diktare under perioden
- 17.11.1 Erici Aurivillius, 1643–1708
- 17.11.2 Nils Bielke, 1644–1716
- 17.11.3 Daniel Achrelius, 1644–1692
- 17.11.4 Johan Gabriel (Gustaf) von Beijer, 1646–1705
- 17.11.5 Anders Wollimhaus-Leijonstedt, 1649–1725
- 17.11.6 Sven Leijonmarck, 1649–1728
- 17.11.7 Jesper Swedberg, 1653–1735
- 17.11.8 Johan Paulinus Lillienstedt, 1655–1732
- 17.11.9 Michael Zethrin, 1660–1731
- 17.11.10 Isaac Börk, ca 1665–1700
- 17.11.11 Sven Caméen, 1667–1729
- 17.11.12 Gunno Eurelius Dahlstierna, 1669–1709
- 17.11.13 Anders Rydelius, 1671–1738
- 17.11.14 Olof Broms (Bröms), 1672–1722

18 1600-TALETS SLUTSKEDE: VARDAGSLIV

- 18.1 Johan Gabriel Werving, 1675–1715
- 18.2 Johan Runius, 1679–1713
- 18.2.1 Inledning - biografiska notiser
- 18.2.2 Johan Runius visor och dikter - en översikt
- 18.2.3 Tillfällesdiktning, Decorum/aptum: de sociala sammanhangen
- 18.2.4 Visor & övriga dikter
- 18.2.5 Dudaim: Werldzlige Lillior - Sinne-krydder
- 18.3 Periodens övriga diktare
- 18.3.1 Olof Gyllenborg, 1676–1737
- 18.3.2 Harald Oxe, 1671–1723
- 18.3.3 Didrik Granatenflycht, 1678–1726
- 18.3.4 Carl Gyllenborg, 1679–1746
- 18.3.5 Gustaf Palmfeldt, 1680–1744
- 18.3.6 Johan Tobias Geisler, 1683–1729
- 18.3.7 Georg Henrik von Borneman, 1685–1711

19 1700-TALETS BÖRJAN: ÖVERGÅNGEN TILL FRIHETSTIDEN

- 19.1 Samuel Triewald, 1688–1742
- 19.2 Jacob Frese, 1691–1729
- 19.2.1 Inledning - biografiska notiser
- 19.2.2 Vårsånger och ”Auctorens saliga förtröstan och slutsång”
- 19.2.3 Tillfällesdiktning
- 19.2.4 Världslig diktning
- 19.3 Periodens övriga diktare
- 19.3.1 Carl Johan Lohman, 1694–1759
- 19.3.2 Johan Risell, 1697–1724
- 19.3.3 Carl Rudenschöld, 1698–1783
- 19.3.4 Ulrik Rudenschöld, 1704–1765
- 19.3.5 Johan Göstaf Hallman, 1701–1757
- 19.3.6 Olof (Olaus) Carelius, 1702–1758
- 19.3.7 Jacob Fabricius, 1704–1741
- 19.3.8 Märten Lilliehöök, ? –1719

- 19.3.9 Olof Lindsten, ? – cirka 1745
19.3.10 Samuel Westhius (?)

DEL III

20 VISANS GENRER

- 20.1 ”sköne och artige Jungfrwer, Liuflich Skugga”
20.2 ”sköne Trägårdar, sött Wijn”
20.3 ”vpwäckelse til Frögd och Lustigheet & Elskogh, Lönskelägo, Gifftermåål”
20.4 ”Frisch auf”
20.5 ”uth med tunnan vill jag bo”
20.6 ”konstige Krumsprång och Polenske Dantzer”
20.7 ”Dödzens ringa skattande, och mehra sådant dödeligh affgång ifrån thenna Werlden”

21 RETORIK OCH STILISTIK

- 21.1 RETORISKA STILFIGURER
21.1.1 Inledning
21.1.2 Apostrof och invokation
21.1.3 Figurae per adiectionem
21.1.4 Figurae per detractionem
21.1.5 Figurae per ordinem
21.1.6 Metafor
21.1.7 Metonymi
21.1.8 Synekdoke
21.1.9 Ironi
21.2 Sammanfattning

22 Metaforer

- 22.1 Inledning
22.2 Metaforernas bildkällor
22.2.1 Inledning
22.2.2 Herdar och herdinnor
22.2.3 Herde
22.2.4 Naturen
22.2.5 Kroppsdelar
22.2.6 Skiljas
22.2.7 Liv – död
22.2.8 Natten, sömnlöshet
22.2.9 Sjukdom
22.2.10 Eld och glöd – snö och is
22.2.11 Tårar
22.2.12 Strid, militär, krig
22.2.13 Jakt
22.2.14 Sjöfart
22.2.15 Marmor, alabaster, stål, diamant
22.2.16 Teknik, vetenskap
22.2.17 Porträtt
22.2.18 Klädesplagg
22.2.19 Spegel
22.2.20 Sol
22.2.21 Antitetisk
22.2.22 Bibeln – Höga visan
22.2.23 Diverse
22.3 Sammanfattning

23 AVSLUTNING

24 KÄLL- OCH LITTERATURFÖRTECKNING

25 NOTER